

§ 125

Diarienumr: KS-2023/00497

Svar på remiss: SOU 2023:25 Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att avge svar på remiss SOU 2023:25 Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd enligt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande.

Reservation

Anders Ågren (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått rubricerad remiss för yttrande till Justitiedepartementet senast 20 september 2023. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig över remissen (se nedan)

Juni 2022 tillsatte den dåvarande regeringen en utredning som fick i uppdrag att lämna förslag på kunskapskrav i svenska och samhällskunskap för att beviljas permanent uppehållstillstånd. I betänkandet föreslås att kunskaper ska visas genom två godkända prov, ett i svenska språket (hörförståelse) och ett gällande grundläggande kunskaper om det svenska samhället.

Kunskapskravet för permanent uppehållstillstånd gäller de som fyllt 18 år och fram till dess att man uppnått pensionsåldern. Undantag gäller kvotflyktingar och om det finns särskilda skäl, till exempel funktionsnedsättningar, som styrks med särskilt framtaget läkarintyg. Provet kommer att genomföras digitalt. Betänkandet föreslår att UHR (Universitets- och högskolerådet) ansvarar för provkonstruktion och Trafikverket för genomförandet. Proven kommer vara avgiftsbelagda. Förslaget till ändring i utlänningslagen 5 kap. 7 § gällande kunskapskrav i svenska och samhällskunskap för permanent medborgarskap ska träda i

kraft 1 juli 2027.

Yttrande (gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-06-21, § 61)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att det är en väl genomförd utredning som redovisas i betänkandet, forskningsbakgrunden är gedigen och konsekvensutredningen likaså. Nämnden instämmer i att det är viktigt att de som bosätter sig i Sverige behöver lära sig svenska språket och förstå hur det svenska samhället fungerar.

Utredningen föreslår språk- och kunskapsprov som krav för permanent uppehållstillstånd för att främja integration och ett mindre segregerat samhälle. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden menar att det saknas evidens för detta. Betänkandets forskningsbakgrund ger också uttryck för att språkkrav inte ökar benägenheten att lära sig ett språk och ökar inte möjligheten till integration. Dock kan Sveriges attraktion som ett land att flytta till komma att påverkas negativt av förslaget.

Gymnasie- och utbildningsnämnden oroas av att betänkandets förslag tvärtom kan leda till exkludering, till exempel för nyanlända kvinnor som ofta har en kort formell utbildning eller helt saknar formell utbildning. Här finns även ett jämställdhetsperspektiv att ta hänsyn till. Risker finns att nyanlända kvinnor inte har de förutsättningar som krävs utbildningsmässigt för att klara proven eller saknar ekonomiska förutsättningar för genomförandet, på grund av kostnaden för varje prov. I förlängningen kommer dessa kvinnor sakna permanent uppehållstillstånd. I dessa fall saknas i betänkandet även ett barnrättsperspektiv hur det kan påverka barn.

Kostnaden för att införa språkprov och samhällskunskapsprov får som betänkandet beskriver ekonomiska konsekvenser för staten (cirka 88 miljoner kronor beräknas införandet kosta). Dessutom kommer kommuners utgifter att öka för att utbilda inför provens genomförande. Gymnasie- och utbildningsnämnden anser att pengarna kan göra bättre samhällsnytta genom att förstärka befintlig undervisning i sfi och svenska som andraspråk, samt den samhällsinformation som sfi tillhandahåller idag och för att utveckla andra inkluderande aktiviteter för nyanlända. Incitamenten för arbetskraftsinvandring riskerar att försämrats i och med

krav på godkända prov för permanent uppehållstillstånd. Sveriges attraktivitet och konkurrenskraft om högutbildade inom till exempel teknikbranschen riskerar att skadas med betänkandets förslag. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att för norra Sverige är det här ett scenario som är förödande för kompetensförsörjningsbehovet och den kompetensbrist som råder inom vissa områden. Behov av arbetskraft är betydande för att klara de satsningar som görs i norr.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med den bedömning som utredningen själv gör och menar att betänkandets förslag ej bör genomföras: "Det är oklart om utredningens förslag främjar integrationen. Utredningens förslag bedöms ge ett visst signalvärde, vilket i sin tur bedöms påverka Sveriges attraktionskraft som land att bosätta sig i. Detta kan i sin tur medföra negativa konsekvenser för det svenska näringslivet." (sid 403)

Beslutsunderlag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens protokoll 2023-06-21, § 61.
Remisslista.

Remiss av betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25).

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M) – Återremiss av ärendet till förvaltningen för att skriva fram ett mer positivt yttrande och i andra hand om återremissen faller avslag till tjänsteskrivelsens förslag.

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning som godkänns

Ärendet ska avgöras idag mot att ärendet ska återremitteras enligt Anders Ågrens yrkande. Ordföranden finner att utskottet beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Bifall mot avslag till tjänsteskrivelsens förslag. Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation

Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkanden

Anders Ågren (M), Veronica Kerr (KD), Lars Forsgren (SD) och Maria Lindvall (L) - återremiss av ärendet till förvaltningen för att skriva fram ett mer positivt yttrande och i andra hand om återremissen faller avslag till tjänsteskrivelsens förslag.

Hans Lindberg (S), Nils Seye Larsen (MP) och Ellen Ström (V) – bifall till näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden ställer frågan om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Därefter ställer ordföranden bifall mot avslag till näringslivs- och arbetsutskottets förslag. Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Reservation

Anders Ågren (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

ju.remissvar@regeringskansliet.se (ange diarienum: Ju2023/01301 och remissinstansens namn i ärenderaden)

ju.L7@regeringskansliet.se (ange diarienum: Ju2023/01301 och remissinstansens namn i ärenderaden)